

حاکمان زندیه تلاشی برای گسترش قلمرو و پکپارچگی ایران نداشتند. به عبارتی قلمرو ایران در دوره نادرشاه گسترده تر و یکپارچه تر از دوره زندیه بود.

فعالیت ۵ صفحه ۲۷

براساس اعلامیه استقلال امریکا، حقوق تمام انسان ها برابر است اما دولت امریکا چندان به این قانون پایبند نبوده، مانند پیشروی به سوی غرب که منجر به کشتار وسیع سرخ پوستان شد و یا بردگانی که از هیچ گونه حق و حقوقی برخوردار نبودند و در مزارع پنبه امریکا کار می کردند، این قبیل اقدامات نشان دهنده عدم پایبندی دولتمردان امریکا به اعلامیه حقوق بشر برای کسب منافع بیشتر می باشد.

فعالیت و بررسی شواهد مدارک درس سوم

فعالیت ۱ صفحه ۳۲

انقلاب های سیاسی و صنعتی باعث گسترش سیاست های توسعه طلبانه کشورهای اروپایی در دیگر مناطق جهان به خصوص افریقا، هند و آسیا شد. اروپائیان که در نتیجه انقلاب صنعتی به مواد اولیه، نیروی کار ارزان و بازار فروش نیاز داشتند فعالیت های استعماری خود را گسترش دادند، در این راستا ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی و همسایگی با هند، به عنوان کلید فتح هند دارای اهمیت بود به همین دلیل کشورهای استعمارگر به دنبال توسعه سیاست های توسعه طلبانه ارضی و اخذ امتیازات متعدد اقتصادی و نظامی در ایران بودند از طرفی شاهان قاجار نیز به دلیل ناآگاهی از تغییرات و معادلات سیاسی بین المللی، ناآگاهانه

وارد بازی خطرناکی شدند که به قیمت از دست دادن بخش هایی از ایران تمام شد و در نتیجه ضعف و سستی امتیازات بی شمار به بیگانگان واگذار شد. البته وقوع انقلابات سیاسی در اروپا نیز در بروز اندیشه های مشروطه خواهی در ایران تاثیر گذار بود.

فعالیت ۲ بررسی شواهد و مدارک صفحه ۳۵

پاسخ سوال اول: بله نویسنده بدون غرض نوشته و اقتدار قائم مقام را مورد تعریف و تمجید قرار داده است.

پاسخ سوال دوم: برابر با متن قائم مقام به دلیل وطن دوستی سعی کرد با کنترل شاه جوان، درباریان و حرمسرا جلوی مداخله آن ها را در امور مختلف بگیرد تا بتواند به سامان دهی و برقراری نظم در کشور بپردازد.

فعالیت ۳ بررسی شواهد و مدارک صفحه ۳۹

برابر با توضیحات مورگان شوستر اشکالات نظام مالیاتی و عملکرد مستوفیان عبارتند از:

۱- موروئی(ارثی) بودن شغل مستوفیان ۲- عدم نظارت بر کار و عملکرد مستوفیان ۳- عدم شفافیت دفاتر مالیاتی ۴- فساد دامنه اداری که در امور مالی وجود داشت ۵- ماموران مالیه) مستوفیان(به کسی گزارش نمی دادند ۶- مستوفیان دفاتر مالیاتی را انحصاری می دانستند.

فعالیت ۴ بحث و گفت و گو صفحه ۴۱

پیامد داخلی: ناتوانی دولت مرکزی در سرکوب شورش ها و راهزنی های ایلات و عشایر و برقراری نظم و امنیت در مناطق مختلف کشور

پیامد خارجی: باعث نفوذ سیاسی و اقتصادی کشورهای اروپایی در ایران شد که نتیجه آن اخذ امتیازات مختلف اقتصادی و جدایی مناطق زیادی از ایران شد.

فعالیت ۵ فکر کنیم و پاسخ دهیم صفحه ۴۳

الف) نظامی: نداشتن نیروی نظامی دائمی و سازمان دهی شده، از نظر تجهیزات سپاه ایران نسبت به روسیه در سطح پایینی قرار داشت، عدم آشنایی با فنون نظامی روز دنیا

ب) سیاسی: عدم شناخت شاه قاجار از مناسبات بین المللی و نبود مشاوران کاردان و آشنا به سیاست های جهانی در کنار او، نداشتن سیاستی مشخص و گرو کشی سران ایلات و فرماندهان نظامی و شاهزادگان قاجار از یکدیگر) مانند اختلافات عباس میرزا ولیعهد با برادرانش به خصوص محمدعلی میرزا دولتشاه حاکم کرمانشاه، لرستان و خوزستان)

پ) اقتصادی: اقتصاد سنتی نابسامان و کاملاً متکی بر کشاورزی، ضعف بنیه اقتصادی، فساد گسترده و گرفتن مالیات های سنگین، نبود زیر ساخت های اقتصادی و ناامنی راه ها

ت) مناسبات خارجی: نداشتن سیاست خارجه قوی، متکی نبودن به نیروی مردمی و تکیه به قرار دادهایی که با کشورهای انگلستان و فرانسه بسته شده بود که عملاً کمکی به ایران برای مقابله با روسیه نکردند و بستن قراردادهای یک طرفه و بدون پشتوانه سیاسی و اقتصادی.

فعالیت ۶ تحلیل و قضاوت صفحه ۴۳

دولت قاجار به دلیل ضعف و موضع منفعلی که داشت در مواجهه با دولت های قدرتمند روسیه و انگلستان سردرگم بوده به طوری که ناصرالدین شاه به دلیل بدقولی انگلیسی ها در کمک مالی و نظامی به سپاه ایران به ضعف نظامی ایران در مواجهه با روسها اشاره می کند.

فعالیت ۷ بررسی شواهد و مدارک صفحه ۴۴

انگلستان در عهدنامه مجمل به ایران تعهد داده بود که: حاکمیت ایران بر خلیج فارس به رسمیت می شناسد، کشتی های انگلیسی فقط از مناطقی که دولت ایران مشخص کرده عبور کنند. در عهدنامه مفصل) که شرح مفصل تر بر عهدنامه مجمل بود) دولت انگلستان متعهد شد: به ایران در هنگام تعرض یک کشور اروپایی کمک نظامی یا مالی کند، کمک نکردن به شاهزادگانی که علیه تاج و تخت قیام می کنند، اگر جنگی میان ایران و افغانستان رخ داد انگلستان مداخله ننماید و آن را موضوع داخلی ایران به حساب آورد، در عوض انگلستان از ایران تضمین می خواست تا با کشورهای که دشمن انگلستان محسوب می شوند پیمان نبندد و از این کشورها نیروی نظامی استخدام نکند، اجازه ندهد رقیبان انگلستان (مانند فرانسه) از ایران برای حمله به هند مستعمره انگلستان استفاده کنند. ایران سعی نمود تمام مفاد قرارداد را به اجرا درآورد مثلا رابطه خود با فرانسه که رقیب انگلستان بود را قطع نمود ولی در مقابل انگلستان مفاد قرارداد را زیر پا گذاشت مثلا بعدها از حاکمان شورشی افغانستان حمایت کرد و نهایتا زمینه جدایی افغانستان از ایران را فراهم ساخت